

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Freinetskolan Tallbacken i Ljusdals kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Freinetskolan Tallbacken AB att senast den **16 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ordningsregler, skriftlig rutin för mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, kränkande behandling samt disciplinära åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Freinetskolan Tallbacken AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Freinetskolan Tallbacken AB ska vidta följande åtgärder

Ordningsregler, skriftlig rutin för mobiltelefoner samt disciplinära åtgärder

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp ordningsreglerna och hur de följs och analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Eleverna ska medverka vid uppföljningen. Inkom med en redogörelse för hur uppföljningen har gått till, resultatet av analysen samt en beskrivning av genomförda åtgärder (5 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att rektorn fattar beslut om skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinerna ska ges in till Skolinspektionen i samband med i huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 e § skollagen).
3. Se till att elever och elevers vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslut om avstängning enligt 5 kap. 14 § skollagen. Detta inkluderar underrättelse om hur det går till att överklaga beslutet. Huvudmannen ska i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med de beslut om avstängning som fattats från den 3 juni 2026 till den 9

oktober 2026 (5 kap. 14 §, 28 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen (2017:900)).

Kränkande behandling

4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 9 oktober 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring anmälan om kränkande behandling. Huvudmannen ska skriftligt dokumentera när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 a § första stycket och 6 kap. 10 § skollagen).
5. Se till att, för läsåret 2026/27, upprätta en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs i den egna verksamheten för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under läsåret. Planen ska innehålla en redogörelse för hur planerade åtgärder för läsåret 2025/26 har genomförts. Planen ska upprättas under medverkan av eleverna. Upprättad plan mot kränkande behandling för läsåret 2026/27 ska skickas in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen).
6. Se till att samtliga fall av kränkande behandling som lärare och övrig personal uppmärksammar anmäls och utreds samt att åtgärder vidtas utifrån utredningarna. Inkom med de fem senaste anmälningarna och utredningarna om kränkande behandling samt vilka åtgärder som har vidtagits i respektive fall i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garanterad undervisningstid, läroböcker och läromedel, undervisningens innehåll samt utredning av elever med ordningsstörande och olämpligt beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:3078) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2026 inlett en tillsyn av Freinetskolan Tallbacken i Ljusdals kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Freinetskolan Tallbacken följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, läroböcker och läromedel, undervisningens innehåll, ordningsregler, skriftliga rutiner för mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, disciplinära åtgärder, utredning och åtgärder rörande elever med ordningsstörande eller olämpligt beteende samt kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 15 och 23 april 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat klassscheman, huvudmannens beslutade timplan och skolans elevhälsoplan, vilken bland annat innehåller skolans ordningsregler och plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Ordningsregler, disciplinära åtgärder och skolans arbete för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ordningsregler

Skolinspektionen har mottagit skolans elevhälsoplan. I elevhälsoplanen finns skolans ordningsregler, i dokumentet benämns ordningsreglerna som

”gemensamma regler”. Flera av de intervjuade eleverna, men inte alla, känner till att skolan har ordningsregler. Eleverna uppger vidare att skolan har olika sorters möten för eleverna där bland annat ordningsregler tas upp. En elev säger att eleverna får vara med och bestämma om ordningsreglerna och exemplifierar detta med att eleverna på ett möte var med och bestämde att en bod med utrustning för lek inte längre skulle hållas öppen på rasterna. En annan elev uppger att eleverna tidigare inte fick ha keps i matsalen, men att de nu får det.

Lärarna uppger att skolan har gjort en stor satsning på regler det senaste året, bland annat efter ökad skadegörelse på skolan. Flera lärare uppger även att ordningsreglerna är förankrade bland eleverna. Flera lärare uppger dock att skolan inte följer upp och reviderar ordningsreglerna, bland annat på grund av att reglerna speglar skolans värderingar och att vissa regler därför inte kan ändras. En lärare uppger att reglerna följs upp på så sätt att lärarna pratar mycket om ordning. Två intervjuade lärare uppger dock att skolans regler har förändrats, till exempel uppger en lärare, i likhet med en av de intervjuade eleverna, att skolan förut hade en regel om kepsförbud i matsalen, men att regeln togs bort efter synpunkter från eleverna. En annan lärare menar att en regel har lagts till om att eleverna i årskurs 6 inte längre får använda tuggummi.

Huvudmannen har inkommit med ordningsregler för läsåren 2023/24 och 2025/26. Dokumentationen visar att de gemensamma reglerna i elevhälsoplanen är likalydande för de två läsåren. Av inkomna ordningsregler framgår att det inte finns någon nedskrivna regel om tuggummi förbud, stängning av en bod med leksaker eller användande av kepsar, varken för läsåret 2023/24 eller 2025/26.

Personalen i elevhälsan uppger att ordningsreglerna inte omarbetas om det inte behövs. Vidare uppger personalen i elevhälsan att reglerna inte har reviderats under tiden som någon av dem har jobbat på skolan. Rektorn uppger att ordningsreglerna följs upp och revideras, men att skolan måste ha kvar många av reglerna eftersom målet med regeln inte har uppfyllts, till exempel regeln om språkbruk. Enligt rektorn är regeln om att mobiltelefoner ska lämnas in och att smarta klockor ska sättas på flygplansläge exempel på regler som har lagts till. Vidare uppger rektorn att eleverna inte medverkar i uppföljning och utvärdering av ordningsreglerna varje år, men att skolan har tagit upp ordningsreglerna på stormöten där eleverna deltar.

Rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

En av skolans ordningsregler innebär att mobiltelefoner ska samlas in och att de lämnas tillbaka till eleverna i slutet av skoldagen. Av genomförda intervjuer med elever framkommer även att eleverna är medvetna om regeln om insamlande av mobiltelefoner och att de flesta eleverna följer

den. Av intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt rektorn framkommer dock även att det finns elever på skolan som försöker kringgå regeln om inlämnande av mobiltelefoner, men att lärare agerar för att eleverna ska lämna in telefonerna när de uppmärksammar att de inte har lämnat in dem.

Inför tillsynen har Skolinspektionen efterfrågat skolans rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Huvudmannen har skickat in ett dokument där det står att Freinetskolan Tallbacken sedan flera år tillbaka har haft mobilfritt under elevernas hela skoldag, och att information kring detta ges till elever och vårdnadshavare innan de börjar på skolan. Vidare framkommer att det finns en etablerad rutin hos eleverna att lämna in sin mobiltelefon varje morgon, och att de får tillbaka den vid dagens slut. I de fall elever inte lämnar in sin telefon kontaktas vårdnadshavare.

Rektorn uppger under intervju att skolan har en rutin för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. På fråga om det dokument som huvudmannen skickat in är den skriftliga rutinen, svarar rektorn att skolan länge har jobbat med att samla in telefoner och att det är mer av en inarbetad regel.

Disciplinära åtgärder

Av intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt med rektorn framgår att skolan under innevarande läsår har fattat beslut om disciplinära åtgärder i form av bland annat avstängning. Rektorn uppger att besluten finns att tillgå hos rektorn och att de lämnas ut till elevernas vårdnadshavare vid begäran. Rektorn säger vidare att vårdnadshavarna bör veta att beslut om disciplinära åtgärder finns att ta del av eftersom rektorn informerar vårdnadshavare om detta i början av läsåret.

Som en del av utredningen har Skolinspektionen begärt att ta del av samtliga beslut om avstängning som skolan har fattat under innevarande läsår, totalt två stycken. Av besluten framgår bland annat vilken elev beslutet berör, vad beslutet innebär, vad skälet för beslutet är, tidigare vidtagna åtgärder samt information om när vårdnadshavare har informerats. I besluten anges ingen information om överklagande eller om hur ett överklagande går till.

Planen mot kränkande behandling

Skolinspektionen har mottagit Freinetskolan Tallbackens elevhälsoplan för 2025/26. En del av elevhälsoplanen utgörs av skolans plan mot kränkande behandling. Planen innehåller en definition av vad bland annat kränkningar och mobbning kan bestå av. Den innehåller även skolans arbetsgång vid upptäckta kränkningar eller mobbning.

Vidare framkommer bland annat följande om skolans arbete mot kränkande behandling. Skolans elevhälsoarbete ska prioritera trygghet, jämställdhet och genus. Målen är ökad trygghet för eleverna, bättre måluppfyllelse samt att synliggöra och motverka stereotypa könsroller. Skolans ledningsgrupp har genomgått utbildning i trygghetskapande arbete och värdegrundsarbete. Skolan har implementerat ett värdegrundsarbete som fokuserar på språk, normer och trygghet genom grupparbete och gruppstärkande övningar. Åtgärder som genomförts är bland annat kollegiala samtal om handlingsplaner, åtgärdstrappa och insatser för grupper och enskilda elever.

Planen mot kränkande behandling för läsåret 2025/2026 innehåller inte någon redogörelse för hur föregående års planerade insatser har genomförts.

Eleverna uppger att planen mot kränkande behandling har tagits upp på lektionerna i värdegrund. Lärarna som undervisar i lågstadiet uppger att de jobbar med att förklara för eleverna vad mobbning respektive kränkningar är. Både lärarna i lågstadiet och lärarna i mellanstadiet uppger att eleverna svarar på enkäter som handlar om bland annat kränkningar, och att enkätsvaren utvärderas i arbetslaget för att se om åtgärder behöver vidtas. Rektorn uppger att eleverna involveras i arbetet med planen mot kränkande behandling genom att personalen pratar med eleverna om vad kränkningar innebär och vad som händer när en kränkning inträffar. Personal ur elevhälsan uppger däremot att de inte tror att elevernas perspektiv tillvaratas i planen mot kränkande behandling.

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen har begärt att ta del av hur många kränkningar som anmäls på skolan under höstterminen 2025 samt under vårterminen 2026 fram till och med den 15 mars. Sammanlagt upprättades 38 anmälningar om kränkande behandling under denna period.

När någon i personalen uppmärksammar att en elev utsätts för kränkande behandling ska denne skriva en så kallad "nej blankett", vilket är skolans benämning på en anmälan om kränkande behandling. Anmälan lämnas till rektorn, som även är styrelseledamot för huvudmannen, Freinetskolan Tallbacken AB.

Flera av de intervjuade lärarna uppger att inte alla kränkningar som sker vid skolan anmäls, och att skolan kan bli mycket bättre på att anmäla kränkningar. Vissa lärare uppger att det sker många kränkningar varje dag, och att anmälningar inte görs på grund av tidsbrist eller på grund av att andra arbetsuppgifter prioriteras. Även personal ur elevhälsan och rektorn uppger att samtliga fall av kränkande behandling inte anmäls. Vidare uppger elevhälsan att skolans lärare uttryckt att de inte känner sig säkra på när anmälningar ska göras.

Flera lärare samt personal ur elevhälsan uppger att det finns elever¹ som upprepat kränker andra elever. Elevhälsopersonalen uppger att de ser allvarigare på att elever återkommande kränker andra elever än vad lärarna gör. Enligt personalen i elevhälsan kan det bero på att elevernas mentorer blir avtrubbade och att oacceptabla beteenden bland eleverna normaliseras hos personalen. Enligt lärare som undervisar elever som återkommande kränker andra elever anmäls dessa kränkningar inte.

Rättslig reglering

Ordningsregler

Av 5 kap. 5 § skollagen framkommer att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av förarbetena till skollagen framgår att genom 5 kap. 5 § skollagen inkluderas även elever i nya årskurser på skolan i samtal om ordningsreglerna så att de blir delaktiga i det förebyggande arbetet och förstår och kan vara med och påverka innehållet i skolans ordningsregler (Prop 2021/22:160 s. 235 f.).

Av förarbetena framgår även att elevers delaktighet i skolans arbete med ordningsregler har en viktig funktion för att ordningsreglerna ska följas och därmed få avsedd effekt för trygghet och studiero. Ett ändamålsenligt arbete med väl förankrade ordningsregler bidrar till att det blir tydligt för elever och vårdnadshavare vilka förväntningar som skolan har på eleverna, vad eleverna kan förvänta sig av skolan samt vilka ramar som finns. Eleverna kan tillföra en inblick i hur skolmiljön ser ut och fungerar och därmed bidra med viktiga synpunkter i arbetet med ordningsreglerna. Det är även viktigt att säkerställa att alla elever har förstått vad ordningsreglerna innebär (Prop. 2021/22:160, s. 91 f.).

Rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Av 5 kap. 4 e § skollagen framkommer att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

¹ Eleverna 3, 4, 5 och 7 nämns som elever som upprepat kränker andra elever.

Disciplinära åtgärder

Av 5 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn i bland annat en grundskola får besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad.

Av 28 kap. 9 § första stycket 1 skollagen framgår att beslut om avstängning av en elev enligt 5 kap. 14, 17, eller 19 §§ skollagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att en enskild huvudman i ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska tillämpa vissa bestämmelser i förvaltningslagen, däribland 33 §§ förvaltningslagen.

Av 33 § förvaltningslagen framgår att en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid.

Kränkande behandling

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling [...] ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Ordningsregler

Skolinspektionen bedömer utifrån utredningen i ärendet att skolan följer upp, analyserar och reviderar sina ordningsregler. Det har vidare framkommit att eleverna har möjlighet att påverka vissa delar av verksamheten, till exempel har eleverna varit med och bestämt att de nu får använda keps i matsalen och att boden med lekutrustning ska hållas stängd under raster. Dessa exempel är dock inte reglerade i skolans ordningsregler.

Vidare beskriver personalen att revidering av ordningsreglerna endast sker sporadiskt och vid behov, och av intervjuvar från rektorn framgår att elever inte inkluderas i revidering av ordningsreglerna varje år. Det är viktigt att elevernas perspektiv tas tillvara i skolans arbete med ordningsregler och att detta arbete även inkluderar elever som går sitt första år vid skolan. Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att det utgör en brist att eleverna inte ges möjlighet att delta i upprättandet eller uppföljningen av skolans ordningsregler i den omfattning som krävs.

Rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolinspektionens utredning visar att skolan har en regel om att eleverna ska lämna in sina mobiltelefoner. Eleverna känner till skolans arbetssätt angående mobiltelefoner men trots detta finns det elever på skolan som inte följer regeln. Personal på skolan agerar dock när de uppmärksammar en elev som inte lämnar in sin telefon. Skolinspektionen konstaterar att det finns en inarbetad rutin för elevernas mobiltelefonanvändning. Av utredningen framgår dock att skolan saknar en skriftlig rutin för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Att en sådan skriftlig rutin saknas utgör en brist.

Disciplinära åtgärder

Skolinspektionen bedömer att skolans beslut om disciplinära åtgärder i form av avstängning innehåller brister.

Av de beslut om avstängning som Skolinspektionen tagit del av framgår att vårdnadshavarna har informerats om beslutens innehåll. Av de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framgår dock att beslut om disciplinära åtgärder endast delges eleverns vårdnadshavare om de begär att få ta del av dem. Beslut om avstängning fattade av skolans rektor är överklagningsbara till allmän förvaltningsdomstol, men besluten som Skolinspektionen granskat saknar upplysning om hur ett överklagande går till. Av rättssäkerhetsskäl är det särskilt viktigt att elever och deras vårdnadshavare får tydlig information om möjligheten att överklaga sådana

beslut samt hur ett överklagande går till. Att beslut om avstängning som fattats vid skolan saknar denna information utgör således en brist.

Planen mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att eleverna medverkar i framtagandet av planen mot kränkande behandling genom att besvara enkäter som personalen sedan utvärderar för att identifiera behov av åtgärder. Vidare framkommer att eleverna ser över planen mot kränkande behandling genom att planen tas upp på värdegrundslektionerna.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte innehåller någon redogörelse för hur föregående års insatser planerade insatser har genomförts, vilket är en brist.

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn. Av intervjuer framkommer att det på skolan sker flera kränkningar varje dag. Därtill finns samstämmiga uppgifter från lärare, elevhälsa och rektor att samtliga fall av kränkande behandling som sker på skolan och som uppmärksammas av personal inte anmäls. Detta gäller särskilt elever som upprepat kränker andra elever.

Skolinspektionen konstaterar att lärare eller annan personal har en skyldighet att anmäla varje händelse där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling till skolans rektor, som sedan ska anmäla händelsen till huvudmannen. Eftersom rektorn ingår i huvudmannens styrelse får det anses att en anmälan till rektorn också utgör en anmälan till huvudmannen. Efter att huvudmannen mottagit en anmälan har huvudmannen en skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna kring den uppgivna kränkningen, och i förekommande fall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Om samtliga händelser av kränkande behandling inte anmäls till och utreds av huvudmannen, riskerar detta att medföra att huvudmannen inte tillsätter de resurser som behövs för att vidta nödvändiga åtgärder på skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Freinetskolan Tallbacken AB:s verksamhet vid Freinetskolan Tallbacken uppfyller inte författningarnas krav vad gäller ordningsregler, skriftlig rutin för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, disciplinära åtgärder och kränkande

behandling. Det finns därför skäl att förelägga Freinetskolan Tallbacken AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har som en del av tillsynen begärt att få ta del av aktuella scheman för samtliga klasser. De inkomna schemana innehöll företrädesvis schemapositioner kallade "arbetspass". I inkomna scheman för årskurs 6 återfinns även en schemaposition som heter "produktion". Därtill finns schemapositioner som heter "Spec Sokratiskt samtal" "arbetspass projektarbete" och "Spec värdegrund". Ämnet idrott och hälsa framgick av inkomna scheman för samtliga årskurser, och för årskurs 6 framgick även bild och språkval.

Vid tillsynen har Skolinspektionen uppmärksammat att årskurserna 1–5 har en schemaposition som heter "verkstad". Eleverna uppger att verkstad innebär undervisning i mindre grupper i olika ämnen, bland annat bild, slöjd, musik och teknik. Av inkommen komplettering framgår att eleverna i årskurs 1 och 2 har en gemensam verkstad där undervisning i bild, musik, slöjd och matematik ingår. Eleverna i årskurs 3–5 har en gemensam verkstad där undervisning i musik, svenska, samhällsorienterande ämnen (SO), slöjd, bild, naturorienterande ämnen (NO) och teknik ingår. Eleverna i årskurs 6 har produktion istället för verkstad. På produktion gör eleverna en film eller en teater som de visar upp i slutet av läsåret.

Av intervjuer med lärare framgår att skolchefen har lagt ut arbetspass i schemana och att lärarna sedan ansvarar för att fördela undervisningen utifrån timplanen. Det är även lärarna som ansvarar för att eleverna ges den garanterade undervisningstiden i respektive ämne. Det framkommer av intervjuer att lärarna har mer preciserade scheman där fler ämnen framgår av schemapositionerna. Skolinspektionen har begärt att få ta del av dessa. Utöver ämnen, verkstad och produktion innehåller inkomna scheman schemapositioner som heter "morgonmix", "fritidsprojekt", "samling", "dreamwork", "högläsning", "arbetspass", "arbetspass och lilla aktuellt", "samling/faddertid", "värdegrund", "samling/ap/tankebok", "boksamtal", "samling/ap/rester", "sokratiskt samtal/Spec", "projekt" samt "GOTW/lilla aktuellt". Skolinspektionen har begärt förtydliganden kring huruvida dessa schemapositioner innehåller undervisningstid i några ämnen, och i så fall hur denna undervisningstid är fördelad mellan ämnena. Huvudmannen har inkommit med förtydligande kompletteringar där undervisningstiden i alla ämnen och årskurser framgår, och Skolinspektionen har utifrån inkommen dokumentation beräknat undervisningstiden i samtliga ämnen.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 och 5 §§ skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta. Där anges att den totala undervisningstiden i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar.

Av 9 kap. 3 § skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne.

Enligt 9 kap. 4 § skolförordningen beslutar huvudmannen efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Efter att Skolinspektionen gått igenom scheman och förtydliganden från huvudmannen gör Skolinspektionen bedömningen att eleverna på Freinetskolan Tallbacken får undervisning i enlighet med timplanen för grundskolan. Det framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området, och ärendet ska därför avslutas i denna del.

Läroböcker, läromedel och undervisningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Läroböcker och läromedel

Av intervjuer med elever och lärare framkommer att skolan i de flesta ämnen har klassuppsättningar av de läroböcker som används i undervisningen. Vanligtvis finns fem inköpta läroböcker per ämne. Undantaget är matematik där varje elev har en egen lärobok. Förutom läroböckerna använder skolan även utskrivet och digitaliserat material i undervisningen. Därtill uppger lärarna att det finns klassuppsättningar av skönlitterära böcker som används i svenskundervisningen. Lärarna beskriver att undervisningen i vissa ämnen, till exempel engelska och NO, främst bygger på lärarnas eget material och kompletterande resurser.

En lärare uppger att arbets sättet med färre läroböcker innebär merarbete för lärarna, men att det också innebär en större frihet. En annan lärare uppger att lärarna på skolan önskar en lärobok i svenska samt tillgång till en arbetsbok för att eleverna bättre ska kunna träna självständigt. En annan lärare berättar att lärarna önskar att det fanns större tillgång till faktaböcker så att eleverna kan jobba i par, och inte bara uppsättningar om fem böcker. En lärare önskar även mer textböcker i SO för att möjliggöra för eleverna att läsa texter själva eller i par. Lärarna uppger dock att tillgången

till läroböcker och läromedel inte påverkar elevernas kunskapsutveckling negativt.

Såväl elever som lärare uppger att det går att låna hem läroböckerna samt att eleverna inte behöver betala för läroböcker eller läromedel.

Centralt innehåll

Lärarna uppger att undervisningen planeras utifrån det centrala innehållet i kursplanerna. Flera lärare beskriver att de arbetar med "baklängesplanering", framför allt i SO och NO. Detta innebär enligt lärarna att planeringen tar avstamp i det önskade resultatet med ett visst arbetsområde och att läraren utifrån önskat resultat planerar vilket lektionsinnehåll och vilka uppgifter som eleverna ska göra inom arbetsområdet för att nå målen.

Samtidigt framhåller lärarna att det krävs mycket arbete för att säkerställa att allt centralt innehåll täcks. En lärare uppger att det är svårt att hinna med att täcka hela det centrala innehållet i NO och SO och att lärarna måste jobba mycket med att se till att de täcker in det centrala innehållet i respektive ämne.

Skolinspektionen har ställt frågor utifrån utvalda delar av det centrala innehållet i ett flertal ämnen, bland annat svenska, engelska, matematik, SO, NO, slöjd och idrott. Skolinspektionen har frågat både elever och lärare om de har genomfört dessa utvalda delar och både elever och lärare uppger att områdena har avhandlats.

Rättslig reglering

Läroböcker och läromedel

Av 1 kap. 3 § skollagen framkommer bland annat att en lärobok är ett tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter, samt att läromedel är helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art.

Av 10 kap. 10 § skollagen framkommer att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Centralt innehåll

Av 10 kap. 8 § skollagen framkommer att för varje ämne ska en kursplan gälla.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framkommer att för grundskolan gäller en läroplan, som finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för

grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Läroplan för grundskolan innehåller kursplaner med tillhörande betygskriterier (Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), avsnitt 5 kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Läroböcker och läromedel

Skolinspektionens utredning visar att det i de flesta ämnen finns en begränsad tillgång till fasta läroböcker på skolan, men att lärarna jobbar med kompletterande undervisningsmaterial, både digitalt och i pappersform. Vidare kan eleverna låna hem läroböcker vid behov. Skolinspektionens utredning visar även att eleverna inte behöver betala för läroböcker eller läromedel.

Även om vissa lärare önskar större tillgång till läroböcker i vissa ämnen och situationer bedömer Skolinspektionen att tillgången till läroböcker och läromedel inte påverkar elevernas kunskapsutveckling negativt och att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet avslutas därför i denna del.

Centralt innehåll

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elever med ordningsstörande eller olämpligt beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid intervjuer med lärare mottagit uppgifter som rör fyra elever som beskrivs ha ett återkommande ordningsstörande eller olämpligt beteende. Av uppgifter från lärare och personal ur elevhälsan kan elevernas beteende inkludera ett ovårdat och grovt språk, att eleverna går runt och stör och pratar högt på lektioner, att de pekar finger, hamnar i slagsmål och tar andras saker.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att lärarna, i arbetet med elever som upprepat stör ordningen eller uppträder olämpligt, jobbar med konsekvenstrappan och har återkommande kontakt med elevernas vårdnadshavare.

Av intervju med rektorn framgår att utredningar har genomförts eller är pågående för var och en av de fyra eleverna, i syfte att förstå varför eleverna återkommande stör, uppträder olämpligt eller bryter mot skolans regler. Rektorn uppger vidare att syftet med utredningarna är att kunna sätta in relevanta åtgärder. Rektorn berättar vidare att skolan har kontakt med elevernas vårdnadshavare samt att disciplinära åtgärder har vidtagits i enstaka fall. Vidare uppger rektorn att skolpsykologen har varit med och observerat i vissa klasser samt att eleverna med ordningsstörande eller olämpligt beteende i flera fall har utretts för behov av särskilt stöd. Andra exempel på åtgärder som skolan vidtar är klassrumsplacering, att involvera kurator och skolpsykolog i arbetet med eleverna samt att personal får agera rastvakter.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 9 § skollagen framkommer att om en elev i grundskolan, [...] vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Johannes Behndig

Beslutsfattare
Signerat av: Johannes Behndig

X Oskar Holst

Föredragande
Signerat av: Oskar Holst

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Mirja Wallström medverkat.